

گونه‌شناسی الگوی هشتی در معماری مسکن درونگرای ایران (اصفهان، یزد، کاشان)

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۳/۰۱

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۴/۰۹

کد مقاله: ۴۱۳۳۶

متین خلاق دوست^۱، حسام معروفی^۲

چکیده

در معماری ایرانی هر فضای کالبدی به منظور فعالیتی خاص، برای رفع نیازهای ساکنین آن فضا شکل گرفته که فرم آن همواره متأثر از عواملی چون ویژگی‌های اقلیمی، مصالح و امکانات فنی، فرهنگ حاکم بر جامعه و خلاقیت طراحان بوده است. عناصر میانی و فضاهای واسط چون رواق، هشتی، ایوان، دالان در معماری مسکونی ایران نقش مؤثری داشته و در واقع این عناصر، سلسله مراتب فضایی بنا را تشکیل می‌دهند؛ که در این میان هشتی به عنوان یک فضای چند عملکردی که مهمترین نقش آن حرکت و تقسیم فضایی است از جایگاه بیشتری در معماری سنتی ایران برخوردار می‌باشد. این پژوهش با هدف مطالعه گونه‌های مختلف هشتی در خانه‌های سنتی ایران و ارزیابی چگونگی فرم و مشخصات کالبدی آن در شهرها و دوره‌های مختلف معماری ایران تدوین شده است. روش تحقیق در این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی است و با انتخاب نمونه‌های مسکن سنتی در معماری درونگرای ایران انجام شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات از نوع کتابخانه‌ای بوده و با مشاهده خانه‌های سنتی ایران و در نهایت ترسیم دیاگرام تحلیلی از آن‌ها به بررسی انواع هشتی در بناهای مسکونی ایران پرداخته و سپس با تحلیل ساختاری و یافتن الگو و درون‌مایه مشترک و تناسبات معماری حاکم و بررسی مشخصات کالبدی آنها نتایجی حاصل شد که بیانگر تفاوت الگوی هشتی بر اساس عواملی نظیر اقلیم و دوره‌های تاریخی و ... می‌باشد.

واژگان کلیدی: سلسله مراتب فضایی، گونه‌شناسی، هشتی، معماری درونگرا، معماری مسکونی

۱- مدرس گروه معماری واحد یادگار امام خمینی(ره)، تهران، ایران؛ m.khallaghdoost@gmail.com

۲- مدرس گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، ایران؛ hesam.maroffi13@gmail.com